

Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO (Meld. St. 6 2019-2020). Merknad til Utdannings- og forskningskomiteen 28. januar 2020

Fra: HLF (Hørselshemmedes Landsforbund)

Stortingsmeldingen er god, og inneholder mange viktige forslag for å gjøre barnehage og skole til et godt sted for alle. De fleste hørselshemmede barn går i vanlig skole og bruker talespråk, men har behov for tilrettelagt undervisning. Viktig for disse når det gjelder læring er lærerens kompetanse og holdning, teknisk tilrettelegging, fysiske og psykososiale forhold. Dessverre er ofte ikke dette tilfelle, noe som går utover læring og sosiale relasjoner¹.

Kapittel 2. Tidlig innsats og kvalitet i hele barnehage- og skoleløpet

- Regjeringen vil lovfeste at barnehagen skal arbeide forebyggende med det psykososiale barnehagemiljøet og innføre en *aktivitetsplikt* for de som arbeider i barnehagen:

Forslaget er positivt, men går ikke langt nok. Det mangler dokumentasjonsplikt og klageinstans, med den følge at barnas rettssikkerhet ikke sikres. Her må en aktivitetsplikt ha samme innhold som man har i opplæringslovens paragraf 9A-4 for at det skal bli en reell rettssikkerhet for barna.

- HLF berømmer fokuset som er på *overganger* i utdanningsløpet, men vi mener det også må være en lovfestet plikt om dette mellom barneskole og ungdomsskole, og mellom ungdomsskole og videregående skole, slik det i dag er mellom barnehage og skole.

Kapittel 3 Mer inkluderende praksis

- Bedre veiledningen om *universell utforming* av barnehage- og skolebygg

Veiledning er viktig, men HLF etterlyser midler og vilje til å gjennomføre Veikart for universell utforming av nærskoler innen 2030. Regjeringen må følge opp Veikartet og bevilge 200 mill. kroner i øremerkede stimuleringsmidler. I 2021 må dette gå til kartlegging av status, planlegging og aktuelle tiltak. Dette er kanskje det viktigste inkluderings tiltaket for å gi elever mulighet til å gå på sin nærskole.

- Opprette senter for *forskning på spesialpedagogikk*

Meldingen slår fast at StatPed ikke lenger skal drive egen forskning, men at det skal opprettes et nytt senter for forskning på spesialpedagogikk. Det må sikres at StatPed og aktuelle fagfelt bidrar til å øke kunnskap ved å bidra med forskning på feltet hørsel. Organisering av et nytt senter for forskning på spesialpedagogikk må ha et spesielt ansvar for å forske på hørsel.

- Vurdere å *utvide bestemmelsen om intensiv opplæring* i lesing, skriving og regning for 1-4 trinn til flere: positivt. HLF har følgende tilleggsforslag: «sørge for at også elever som står i fare for å bli hengende etter sosialt, eller i andre fag enn lesing, skriving eller regning, får intensiv opplæring slik at forventet faglig og sosial progresjon blir nådd».

Kapittel 4 PP-tjenesten

HLF støtter mange gode tiltak nevnt under Regjeringens tiltak og forventninger.

¹ NTNU samfunnsforskning v/Kermit (2018): Hørselshemmede barn og unges opplæringsmessige og sosiale vilkår i barnehage og skole – en kunnskapsoversikt over nyere nordisk forskning
For ytterligere informasjon kontaktes seniorrådgiver Marit Skatvedt på 95449903 eller skatvedt@hlf.no

- Imidlertid er vi *sterkt i tvil når det gjelder forslag til endring av krav til sakkyndig vurdering*, Forslag i meldingen: «barnehagen og skolen kan i samråd med foreldrene gjøre vedtak uten sakkyndig vurdering fra PPT dersom de har godt nok grunnlag for det». Et eksempel som brukes her er tegnspråkopplæring. HLF mener valg av tegnspråkopplæring må være en del av en sakkyndig vurdering. En person med hørselsfaglig kompetanse må vurdere barnets språklige og sosiale utvikling sett i sammenheng med barnets hørselsdiagnose når man skal ta dette valget. Hvis ikke kommunen selv har slik kompetanse, bør man søke StatPed om hjelp.

Kapittel 5 kompetanse i barnehager og skoler og i støttesystemene

Det er mange gode forslag til tiltak når det gjelder styrket kompetanse innen spesialpedagogikk i meldingen. Forslaget om at spesialpedagogikk får felles retningslinjer og overordnede nasjonale rammer er viktig. Det er essensielt at man stiller kompetansekrav for de som gjennomfører spesialpedagogiske tiltak og undervisning, og at dette strammes inn i barnehageloven og opplæringsloven.

Et konkret tiltak vi savner for økt kompetanse om elever med funksjonsnedsettelse er obligatorisk opplæring i spesialpedagogikk i lærerutdanningene, og i hvordan undervisningen kan tilpasses for å inkludere alle elever innenfor den ordinære undervisningen. Herunder bør kompetanse om undervisning av barn med hørselsutfordringer være en naturlig del av utdannelsen.

- Det er positivt at man vil skjerpe forskriftskrav til pedagognorm i barnehagen. HLF ønsker likevel å presisere at normen bør være mer treffsikker. Man har barnehager med svært ulike utfordringer. Der man har barn med særlige behov bør en pedagognorm være høyere enn forskriftskravet.

Kapittel 7 Det statlige støttesystemet

HLF er fornøyd med at StatPed skal få en tydeligere rolle, og fortsatt ha ansvar for hørselsområdet, samtidig som det er viktig at man lokalt også får god hørselskompetanse. Vi vil påpeke at det er viktig at man sikrer gode samarbeidslinjer og en klar struktur og arbeidsdeling mellom StatPed og PPT.

Statped har nylig delt hørselsfeltet i to fagområder: 1. det tegnspråklige, 2. det øvrige hørselsfeltet (talespråklige hørselshemmede). For å styrke hørselsfeltet er det viktig å fokusere på følgende:

- *Sikre at alle familier med hørselshemmede barn får tilbud om kurs i AVT (Auditiv verbal tilnærming) for å lære foreldre å stimulere barnet sitt språk. Det er en mangel at man ikke har et slikt systematisk tilbud til familier med hørselshemmede barn. Danmark har lyktes svært godt med sitt AVT-tilbud til familier som har barn med hørselsnedsettelse mellom 0-3 år².*
- I StatPed hadde man tidligere fylkesaudiopedagoger som hadde ansvar for de hørselshemmede barna i et geografisk område. Fylkesaudiopedagogen fulgte opp og koordinerte tjenester, og hadde god kontakt med nødvendige instanser. Denne tjenesten etterspørres, og man bør *gjeninnføre en koordinatorrolle for hørselshemmede barn og unge på hvert StatPed-kontor i landet.*
- Videre er det viktig å ha et nytt fokus på *elevkursene i StatPed*. Kursene gir mulighet for møter med læring og sosiale møter med andre unge med hørselsutfordringer.

Det foreslås i meldingen et kutt på 150-200 millioner til kompetansebygging lokalt over en 5-års periode fra 2020 samtidig som StatPed skal opprettholde og videreutvikle tilbud til lavfrekvente grupper de har ansvar for. Det må ikke kuttes i midler til Statped, men friske midler må inn.

² <https://decibel.dk/hverdagen-med-hoeretab/det-3-aarige-avt-forloeb/>

